

JAZZ

Glasba

Kaj je jazz?

- Jazz je glasbena zvrst, ki je ob prelomu stoletja nastala z združenjem posvetne in duhovne glasbe severnoameriških črncev s kompozicijsko manj zahtevnimi oblikami evropske glasbe 19.stoletja. Glavne značilnosti so improvizacija in močno poudarjen ritem. Izvajajo ga jazz orkestri- pri manjši zasedbi se imenuje combo, pri večji pa big band. Jazz orkester ponavadi sestavlja ritmična skupina. Iz ZDA se je kmalu razširil po celi svetu.

Korenine jazzza

- Črnci so si s petjem lajšali tlako na poljih bombaževca. Tako so prišli v stik z inštrumentalno glasbo belih priseljencev imenovano ragtime. Prevzeli so nekatere inštrumente in konec 19. stoletja se je iz povezave ragtimea, duhovnih pesmi, bluesa in inštrumentov rodil jazz.
- Jazz vsebuje prvine afriške ljudske glasbe, v kateri izstopa ritem, improviziranje in posebne tonske višine, ki so jih imenovali blue notes.

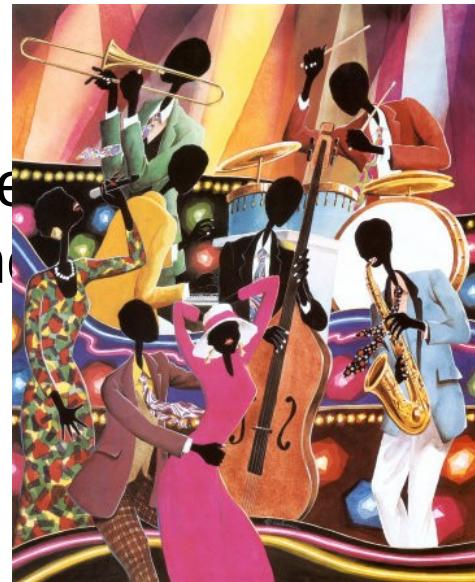
Razvoj zvrsti jazza

- 1900 – rojstvo jazza v New Orleansu (središče jazza)
- 1910 – Dixieland je ime za jazz, ki so ga izvajali le belci
- 1920 – Chicago je slog, ki so ga izvajali večinoma le belci po vzoru predhodnih vrst jazza in druge glasbe. V delno spremenjeni inštrumentalni zasedbi so dobili osrednjo vlogo solisti. Poimenovan je po ameriškem mestu Chicago, ki je bil takrat novo središče jazza.
- 1930 – Swing pomeni izmenjava poudarkov v pesmi. Izvaja ga zasedba big benda s saksofonom.
- 1940 – Bebop označuje nemiren, virtuzozni slog, ki so ga sprva izvajali črnci.

- 1950 – Cool jazz je ime za izrazito umirjene skladbe v izvedbi manjših komornih zasedb.
- 1960 – Hard bop označuje trd slog, ki je nadaljevanje bebopa v izrazitejši obliki.
- 1970 – Free jazz poudarja široke glasbene zglede, enakopravnost vseh instrumentov in popolno improvizacijo.

Jazz rock prevzema prvine popularne glasbe in sodobna elektronska glasbila.

Fusion je najmlajša smer, ki združuje vse poprejšnje slego jazza. Povezuje se tudi z etno in klasično glasbo.

Tipična glasbila

- Kitara
- Bas kitara
- Saksofon
- Pozavna
- Klavir
- Klarinet
- Trobenta
- Kontrabas
- Bobni

Primeri:

- John Coltrane - So what
<http://www.youtube.com/watch?v=P4TbrglIdm0E&feature=fvst>
- Billie Holiday - Strange Fruit
<http://www.youtube.com/watch?v=h4ZyuULy9zs>
- George Gershwin - Rhapsody in Blue
<http://www.youtube.com/watch?v=1U40xBSz6Dc>

Billie Holiday – Strange Fruit

Southern trees bear strange fruit,
Blood on the leaves and blood at the root,
Black bodies swinging in the southern
breeze,
Strange fruit hanging from the poplar
trees.

Pastoral scene of the gallant south,
The bulging eyes and the twisted mouth,
Scent of magnolias, sweet and fresh,
Then the sudden smell of burning flesh.

Here is fruit for the crows to pluck,
For the rain to gather, for the wind to suck,
For the sun to rot, for the trees to drop,
Here is a strange and bitter crop.

Južna drevesa nosijo čudne sadje,
Kri na listih in kri v korenih,
Črna telesa nihajo v južnem vetrju,
Čudno sadje visi iz topolov.

Pastoralni prizor hrabri jug,
izbuljenimi očmi in zvita usta,
Vonj magnolije, sladke in sveže,
Potem pa nenaden vonj gorečega
mesa.

Tukaj je sadje za vrane, za hrabrost,
Za dež za zbiranje, za veter za
sesanje,
Za sonce gnilobe, za drevesa, da
padec,
Tukaj je čudni in grenki pridelek.

Viri

- Breda Oblak, Glasba v 20. stoletju, Ljubljana, DZS, 2003
- Google slike
- <http://www2.arnes.si/~alah4/Internet/Razvoj.htm>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Jazz>

